

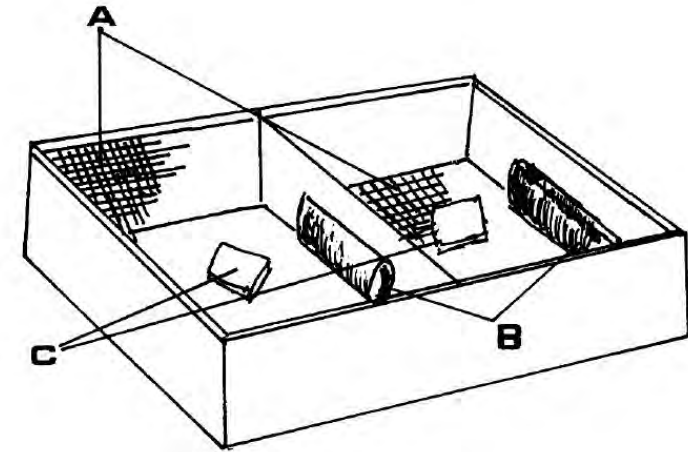
Sådan dyrker du krebseyngel i kasser

Vil man dyrke krebs, skal man starte med yngel. Med klækkekasser kan man på få kvadratmeter producere et stort antal yngel.

Benjamin Nielsen

Alex Behrendt er opfinderen af klækkekassen til krebseyngel. Han kom fra Tyskland. Under krigen blev han taget som krigsfange, og sendt til England. Her stiftede han familie, og slog sig ned i Hampshire, hvor han sammen med sin kone, Katharina Armstrong, stiftede put-and-take fiskeriet 'Two Lakes Fisheries'. Han interesserede sig for fiskeri og akvakultur, herunder også krebseavl. På Two Lakes udviklede han et system til produktion af krebseyngel. Det bestod af klækkekasser af træ og net, hvori han satte rognbærende hunkrebs. Kasserne anbragte han i små, lavvandede damme - opdrætsdamme - hvor ynglen opholdt sig de første 4-6 måneder af deres liv, indtil de var store nok til at blive sat ud i en større sø, og klare sig selv.

Alex Behrendt døde 2005 i en alder af 94 år. Hans system med klækkekasser i opdrætsdamme er beskrevet af Roy E. Groves i bogen 'The Crayfish - its nature and nurture' fra 1985.

Klækkekasse. A = net med 13 mm masker, som yngelen kan kravle igennem. B = Plast drænrør som skjul til moderkrebsen. C = Plade til foder.

Klækkekassen

Formålet med klækkekassen er at forhindre moderkrebsen i at spise sine nyfødte babykrebs. Den består i al sin enkelthed af en firkantet trækasse, omkring 40 centimeter på hver led med en skillevæg i midten. Låget og bunden er dækket med stift net med cirka 13 millimeter masker. Låget skal kunne åbnes og holdes fast, når det er lukket.

I kassen er et stykke 50-millimeter plastdræn, omkring 17 centimeter langt. Det tjener som skjul for moderkrebsen. Der er også en flad plade, eksempelvis et stykke teglsten, hvorpå man kan anbringe foder til moderen. Som foder kan bruges spiret hvede, stykker af fisk eller kød, halvkogte kartofler eller anden dyre eller planteføde.

I april-maj måned indfanges rognbærende hunkrebs fra en krebsesø, som man nødvendigvis må råde over. Krebsene fanges på lavt vand om natten med en ketcher. Eller man kan fange dem med ruser. En hunkrebs med rogn anbringes i hvert rum i klækkekassen. Et passende antal klækkekasser anbringes i opdrætsdammen, placeret oven på mursten for at give plads under kassen til at ynglen kan komme ud gennem bundens netmasker.

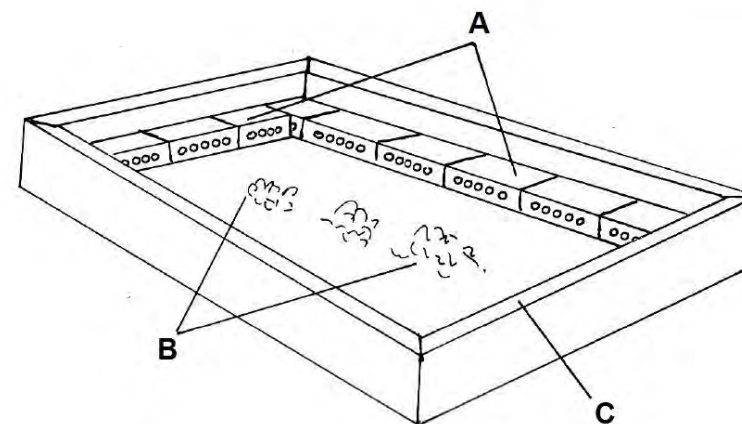
Ynglen klækkes i juni måned. De små babykrebs bliver hos moderen de første dage, indtil de kan svømme frit. Derefter svømmer de gennem netmaskerne og ud i opdrætsdammen, hvor moderkrebsen ikke kan komme til dem. På dette tidspunkt fjernes modekrebsen, og sættes tilbage i den sø, hvor den blev fanget. Klækkekasserne fjernes. Man ser efter, at der ikke gemmer sig yngel i kasserne.

Opdrætsdammen

Opdrætsdammen er en langstrakt og lavvandet dam, omkring 2 meter i bredden og omkring 30 centimeter dyb. En 5 meter lang dam kan indeholde 30 klækkekasser med 60 hunkrebs, som hver får måske 30 yngel. I alt 1800 krebseyngel.

Alex Behrendt fremstillede dammene i beton. I dag vil man nok ofte vælge at lave dem med gummifolie. Det er vigtigt med en overhængende kant i form af et bræt eller lignende, til at forhindre de små krebs i at kravle ud i friheden.

Langs kanten af opdrætsdammen anbringes cellemursten eller bundter af tynde plastrør som skjul for ynglen. Ekstra skjul spredes på bunden af dammen. Bundter af plastrør, strimler af plastik, bundter af grene - hvad som helst, der

Opdrætsdammen. A = cellemursten langs kanten. B = ekstra skjul. C = Overhængende kant til at hindre flugt.

egner sig som skjul for 1-2 centimeter småkrebs. Man skal kalkulere med tre til fire skjul pr. yngel. Det er bedst, hvis de kan vælge mellem et overskud af skjul, og endvidere at de ikke behøver at se på hinanden hele tiden. Kannibalisme er meget udbredt blandt krebs. Uden rigeligt med skjul risikerer man, at ynglen hurtigt svinder ind til det halve, fordi de små krebs æder deres søskende, når de er bløde i forbindelse med skalskifterne.

Ynglen fodres ikke. Men vandplanter som kransnålalger kan med fordel etableres i dammen tidligt på året. Også trådalger kan ifølge Alex Behrendt tjene som føde for ynglen. Endvidere er forskellige smådyr gode, eksempelvis dafnier, som kan fanges med net, eller ligefrem opdrættes til formålet.

Når ynglen er 4-6 måneder gammel, i oktober-november, sættes den ud i en større sø, hvor de små krebs må klare sig selv. Planlægger man at holde ynglen gennem

længere tid, til de er 2 eller 3 år gamle, skal de flyttes til en større og omkring 0,6-1 meter dyb dam, hvor der ligeledes er sørget for rigeligt med skjul til krebsene. Her er man nødt til at fodre regelmæssigt i sommerhalvåret. Som foder kan man bruge spiret korn, halvkogte kartofler, fisk eller kød. Hold øje med, at foderet bliver spist, og fjern overskydende foder inden det rådner, og forurener vandet. Af naturligt dyreliv er vandsnegle gode. Af planteføde er kransnålalger noget af det bedste. Vandplanter som vandpest og trådalger egner sig også.

Vandet i dammene skal være med gennemstrømning, men vandstrømmen kan være ganske lille. Alternativt vil man i dag ofte undlade at gennemstrømme, og i stedet etablere iltning med en luftpumpe og diffusorer på bunden af dammene. Især er det vigtigt med gennemstrømning eller iltning om vinteren for at beskytte krebsene mod iltvind under isen. Ifølge Alex Behrendt kan man lægge bobleplast på overfladen om vinteren, for at holde dammen isfri.

Fra krebseyngel til spisekrebs

Har man haft held med systemet, og fået produceret nogle tusinde krebseyngel, melder spørgsmålet sig: Hvordan etablerer man en produktion af voksne spisekrebs?

Det kan man principielt set gøre på to måder. Det almindeligste er at finde en egnet sø med god vandkvalitet, sætte ynglen ud her, og derefter vente 4-5 år på, at de er vokset til spisekrebs, som man derefter fanger til eget brug eller sælger. Man kan også forsøge sig med krebseproduktion i form af dambrugsdrift, hvor krebsene fodres. Hvordan det gøres, er der ingen færdige og gennemprøvede opskrifter på. Vi henviser interesserede til krebseavlerforeningens ekskursion til

Helmuth Jeskes krebesdambrug ved Oeversee nær Flensborg. Se programmet side 22 her i bladet.

Opdrætsdam på Two Lakes Fisheries med net til at beskytte mod prædatorer. Foto: Alex Behrendt.